

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

«___» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Дослідницькі парадигми в соціальних науках

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма «Соціологія»
спеціалізація Методи емпіричних соціологічних досліджень
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: Савельєв Ю.Б.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробник(и):

Савельєв Ю.Б., доктор соц. наук, к. філос. наук, доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

_____ (Сидоров М.В.-С.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від « ____ » _____ 20 ____ року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ року

1. Мета дисципліни – систематизувати та поглибити знання студентів про класичні та сучасні дослідницькі парадигми і сформувати вміння використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності)¹:

1. Знати основні соціологічної теорії.
2. Знати основні методи збору та аналізу соціологічних даних.
3. Володіти навичками роботи з англійською науковою літературою

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна систематизує та поглиблює знання та вміння, які студенти здобули під час попереднього вивчення комплексу дисциплін, що були присвячені соціологічним теоріям, історії соціології, методології та методам соціологічного дослідження. Студенти повинні навчитись використовувати пізнавальний потенціал сучасних соціологічних теорій і основних дослідницьких парадигм в соціальних науках при проведенні емпіричного дослідження в соціології. Опанування дисципліни допоможе студентам обґрунтувати концептуальний підхід і обрати оптимальні методи соціологічного дослідження при підготовці власної магістерської кваліфікаційної роботи.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- Засвоєння знань про сучасні теоретичні підходи і дослідницькі парадигми в соціальних науках.
- Поглиблення розуміння студентами актуальних проблем дослідницьких парадигм в соціальних науках.
- Формування вмінь використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (зк2)
- Здатність здійснювати критичний аналіз теоретичної, методологічної та практичної фахової літератури (фк14)
- Здатність обґрунтовувати доцільність використання сучасних методів збору та аналізу соціальної інформації (фк18)

5. Результати навчання за дисципліною:

¹ альтернативний варіант :

Успішне опанування курсу _____

Знання теоретичних основ _____

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Сучасні теоретичні підходи і дослідницькі парадигми в соціальних науках	Лекція, семінар, самостійна робота	практичне завдання	20
1.2	Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасній соціології	Лекція, семінар, самостійна робота	практичне завдання	40
2.1	Визначати, оцінювати та використовувати пізнавальний потенціал основних дослідницьких парадигм при проведенні емпіричного дослідження в соціології	Лекція, семінар, самостійна робота	практичне завдання	40

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1
Програмні результати навчання (назва)			
Застосовувати новітні соціологічні теорії та методи аналізу соціальних явищ та процесів (прн8)	+		+
Демонструвати вміння здійснювати критичний аналіз теоретичної, методологічної та практичної фахової літератури (прн20)	+	+	+
Вміти обґрунтовувати вибір методів кількісного та якісного аналізу даних та інтерпретувати результати досліджень (прн24)	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- семестрове оцінювання:

1. МКР 1 (груповий аналітичний письмовий звіт, презентація та обговорення «Пізнавальний потенціал дослідницьких парадигм») з теми 1, теми 2, теми 3, РН 1.1, РН 1.2, = 20 балів/12 балів

2. МКР 2 (груповий аналітичний письмовий звіт та презентація «Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасні соціології») з теми 4, теми 5, РН 1.2, РН 2.1 з теми 2, РН 1.2 = 20 балів/12 балів

3. Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт «Обґрунтування вибору дослідницької парадигми для магістерської кваліфікаційної роботи», РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 (письмовий звіт, презентація та обговорення) з теми 1, теми 2, теми 3, теми 4, теми 5, РН 2.1 = 20 балів/12 балів

- підсумкове оцінювання (у формі екзамену/комплексного екзамену, диференційованого заліку)²:

Екзамен 40 балів/24 бали (письмовий, білет містить два відкритих питання).

- умови допуску до підсумкового оцінювання:

Студент допускається до екзамену за лише за умови успішного виконання (не нижче порогового рівня позитивної оцінки) всіх передбачених планом практичних завдань (практичне завдання 1 = 12 балів і вище, практичне завдання 2 = 12 бали і вище, практичне завдання 3 = 12 бали і вище).

7.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

1. МКР 1 індивідуальний аналітичний звіт та презентація «Пізнавальний потенціал дослідницької парадигми з теми 1, теми 2, теми 3, РН 1.1, РН 1.2 (презентація звіту проводиться на лекції) – після теми 3

2. МКР 2 груповий аналітичний звіт та презентація «Актуальні проблеми дослідницьких парадигм у сучасні соціології» з теми 4, теми 5, РН 1.2, РН 2.1 (презентація звіту проводиться на лекції) – після теми 5

3. Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт «Обґрунтування вибору дослідницької парадигми для магістерської кваліфікаційної роботи», РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 (подається особисто у письмовому вигляді до встановленого терміну, презентації звітів проводяться на практичному занятті) – після теми 5

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

² Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
1. Класичні соціологічні парадигми				
1	Моделі наукового пояснення і дослідницькі парадигми	4	2	8
2	Формування і еволюція позитивістської парадигми в соціології. Об'єктивізм та його значення для становлення соціології	2	4	8
3	Проблема наукового розуміння та інтерпретативні парадигми в соціології	2	4	8
	<i>Модульна контрольна робота 1 (презентація звіту)</i>	2		12
2. Парадигми сучасної соціології				
4	Проблема мультипарадигмальності у сучасній соціології	4	2	10
5	Пізнавальний потенціал і вибір дослідницької парадигми при проведенні емпіричного дослідження в соціології	4	4	10
	<i>Модульна контрольна робота 2 (презентація звіту)</i>	2		12
	<i>Підсумковий індивідуальний аналітичний звіт (презентація звіту)</i>		4	12
	ВСЬОГО	20	20	80

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Практичні заняття - **20 год.**

Самостійна робота - **80 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Ритцер Дж. Современные социологические теории. – 5-е изд.- СПб.: Питер, 2002. - 688 с. <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/sovremennye-sociologicheskie-teorii-5-e-izd>
2. Ritzer G., Stepnisky J. *Modern sociological theory*. – 8th ed. SAGE Publications, 2017.
3. Ионин Л.Г. Философия и методология эмпирической социологии. ИД ГУ ВШЭ, 2004.

Додаткова:

1. Кун Т. Структура научных революций: Пер.с англ.- Москва: ООО 'Издательство АСТ', 2001. - 608 с. <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/struktura-nauchnyh-revolyuciy-pers-angl-tkun-sostvyukuznesov>
2. Стівен Гокінг, Леонард Млодінов. Великий замисел. Переклад з англійської: Микола Климчук; ілюстрації: Пітер Болінгер. Харків: КСД, 2017 (3 розділ. Що є реальність).
3. Мельников А.. К проблеме метапарадигмальной типологизации социологического знания // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. – 2017. – №. 8.
4. Тошенко Ж. Т. Парадигмы, структура и уровни социологического анализа // Социологические исследования. – 2007. – №. 9. – С. 5-16.
5. Черниш Н. Й. Стан сучасного загальносоціологічного теоретизування: глобальний досвід і локальні специфікації // Український соціум. – 2018. - № 1 (64). – С.19–35.
6. Тернер Дж. Структура социологической теории. Пер.с англ.- Москва: Прогресс, 1985. - 471 с. <http://www.soc.univ.kiev.ua/uk/library/struktura-sociologicheskoy-teorii-pers-angl>

7. Савельев Ю. Б. (2012) Социология в поисках сущности современности: систематизация теорий общества модерна и модернизации // Социология: теория, методы, маркетинг, 3: 45–67.
8. Abrutyn S., Turner J. H. (2011) The old institutionalism meets the new institutionalism. *Sociological Perspectives*, 54(3): 283-306.
9. Burawoy M. (2005) For public sociology. *American sociological review*, 70(1): 4-28.
10. Hofman J. M., Sharma A., Watts D. J. (2007) Prediction and explanation in social systems // *Science*. – 2017. – Т. 355. – №. 6324. – С. 486-488.
11. Kroneberg C., Kalter F. (2012) Rational Choice Theory and Empirical Research. *Annual Review of Sociology*, 38: 73-92.
12. Lieberson S., Lynn F. B. (2002) Barking up the wrong branch: Scientific alternatives to the current model of sociological science. *Annual Review of Sociology*, 28:1–19.
13. Ritzer G. (1975) Sociology: A multiple paradigm science. *The American Sociologist*, 10(3):156-167.
14. Swedberg R. (2017) Theorizing in Sociological Research. *Annual Review of Sociology*. 2017. 43:189–206
15. Taleb N. (2007) *The black swan: The impact of the highly improbable*. Random house